

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Wspólna polityka rolna

Warunkowe poparcie dla propozycji komisarza Ciołośa dotyczących reformy unijnej polityki rolnej

W jubileuszowym roku pięćdziesięciolecia wspólnej polityki rolnej UE Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny z zainteresowaniem odniósł się do wniosków ustawodawczych przedstawionych przez Komisję i zauważył, że wzięto w nich pod uwagę niektóre zalecenia wyrażone we wcześniejszych opiniach Komitetu. Przede wszystkim Komitet wielokrotnie powtarzał, że głównym motywem działań w ramach wspólnej polityki rolnej musi być w przyszłości zdecydowana obrona europejskiego modelu rolnictwa, który opiera się na zasadach suwerenności żywnościowej, zrównoważonego rozwoju oraz dostosowania się do rzeczywistych potrzeb rolników i konsumentów.

Zdaniem EKES-u europejski model rolnictwa nie może funkcjonować w warunkach światowej konkurencji i przy światowych cenach rynkowych, gdyż utrzymanie go ma pewną cenę. EKES uważa, że chociaż wysiłki Komisji, odzwierciedlone w jej propozycjach, zmierzające do stworzenia nowego partnerstwa między Europą a europejskimi rolnikami, skupiają się na właściwych kwestiach, to wnioski te wciąż wymagają wprowadzenia znacznych zmian w pewnych dziedzinach.

Jednym z pozytywnych aspektów nowej reformy zaproponowanej przez Komisję Europejską jest dążenie do zmniejszenia znacznych różnic w poziomie pomocy, którą otrzymują rolnicy w różnych państwach członkowskich. Podejmując decyzje dotyczące redystrybucji środków finansowych między państwa członkowskie w przyszłej WPR, trzeba kierować się przede wszystkim kryteriami równowagi, sprawiedliwości i pragmatyzmu, pamiętając o różnorodności rolnictwa w UE.

Ekologizacja WPR

Z myślą o wzmocnieniu polityki rozwoju obszarów wiejskich umożliwiono państwom członkowskim przeniesienie funduszy z ich puli środków na płatności bezpośrednie (pierwszy filar) do ich puli środków na rozwój obszarów wiejskich (drugi filar). Jednocześnie te państwa członkowskie, w których poziom bezpośredniego wsparcia jest niższy od 90% średniej europejskiej, powinny mieć możliwość przeniesienia środków z puli na rozwój obszarów wiejskich do puli na płatności bezpośrednie. Decyzje takie powinno się podejmować, z pewnymi ograniczeniami, tylko raz w całym okresie stosowania rozporządzenia. Ponadto EKES pragnie, by Komisja uelastyczyła przepisy i umożliwiła przenoszenie 10%, a nie tylko 5% środków z drugiego filaru do pierwszego filaru.

Element ekologizacji w pierwszym filarze umożliwia stworzenie silniejszego i wyraźniejszego powiązania między płatnościami bezpośrednimi a wytwarzanymi przez rolnictwo środowiskowymi dobrami publicznymi. Utrzymanie różnorodności biologicznej jest kluczowym zadaniem, które nie tylko stanowi obowiązek etyczny i moralny, ale także ma znaczenie strategiczne w odleglejszej perspektywie czasowej. Wystarczająco wiele przyczyn gospodarczych uzasadnia potrzebę szybszego i skuteczniejszego działania.

Drugi filar powinien także ujmować poważny problem suszy, erozji gleby i pustynnienia południowych i śródziemnomorskich regionów UE. Dlatego też EKES proponuje przygotowanie specjalnych działań w tej kwestii. Jednocześnie jednak należy wziąć pod uwagę dodatkowe koszty odwadniania terenów rolnych ponoszone przez państwa członkowskie z obszarów północnych.

Warunki na rynku

EKES przypomina Komisji, Parlamentowi i Radzie, że ogromna zmienność cen odczuwana w ostatnich latach wskazuje na potrzebę stworzenia skuteczniejszych narzędzi zarządzania rynkiem. Apeluje także o lepszą koordynację podaży i popytu oraz przywrócenie równowagi sił rynkowych w całym łańcuchu dostaw żywności. Zgodnie z traktatem jednym z celów wspólnej polityki rolnej jest stabilizacja rynków. Stabilność rynkowa jest ważna, dlatego też, zdaniem EKES-u, aby uniknąć silnych wahań cen, trzeba zadbać o to, by zestaw instrumentów rynkowych odpowiadał bardziej wygórowanym wymaganiom.

W UE liczącej 27 państw członkowskich już teraz zaledwie 15 sieci handlowych kontroluje 77% rynku produktów spożywczych. Trzeba więc podjąć wysiłki, by znaleźć odpowiednią równowagę sił między podażą handlową a rynkiem dystrybucji. Należałoby także zastanowić się, czy samo prawo konkurencji wystarczy, by zapobiec pojawianiu się dominacji na rynku oraz kontrowersyjnych praktyk umownych.

Aby zapewnić lepsze zyski z rynków niezbędne jest umocnienie pozycji rolników i ich organizacji w łańcuchu dostaw żywności. EKES pozytywnie odnosi się do powiększenia wykazu produktów służącego za podstawę uznawania organizacji producentów i ich zrzeszeń oraz organizacji międzybranżowych. Zasadnicze znaczenie ma także takie dostosowanie zasad konkurencji w UE, by umożliwiały one organizacjom producentów i spółdzielniom wzmocnienie ich pozycji na rynku. EKES sądzi, że właśnie z myślą o

umocnieniu pozycji rolników w łańcuchu produkcyjnym żywności koniecznie trzeba stworzyć warunki umożliwiające im tworzenie krótkich łańcuchów dostaw, którymi oni sami bezpośrednio zarządzają.

Uważa też, że WPR musi być podstawowym instrumentem umożliwiającym zawieranie sojuszy z konsumentami, sprzyjających przekazywaniu istotnych informacji na temat tego, w jaki sposób dany produkt spożywczy był wyprodukowany w łańcuchu wartości czy w cyklu życia. Pochodzenie produktów musi być łatwe do stwierdzenia przez konsumentów, którzy mogą być najlepszymi sprzymierzeńcami w działaniach zmierzających do bardziej zrównoważonej, ekologicznej i sprzyjającej zatrudnieniu produkcji rolno-spożywczej w Europie.
